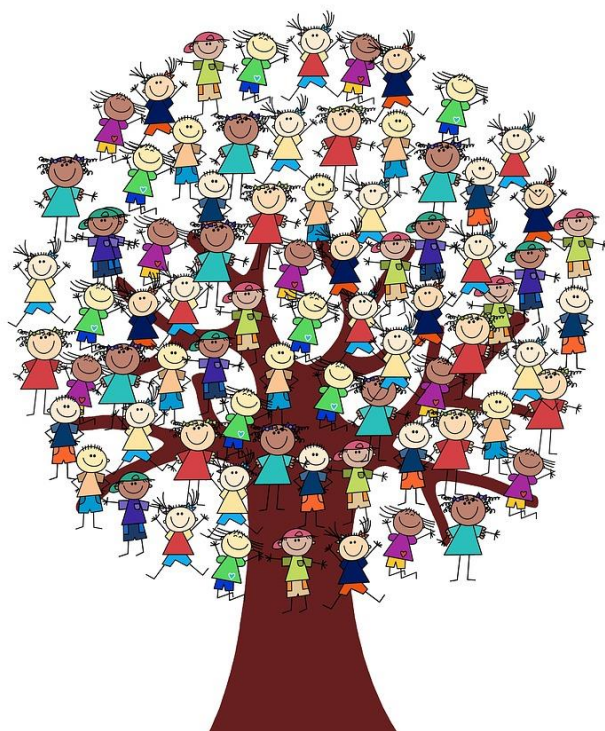

ODALEN

Sør-Odal kommune

HANDLINGSPLAN FOR Å SIKRE ET TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ

Innhold

Innledning	2
Et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø	3
Forebygging av krenkelser	3
Når voksne krenker barn	5
Foreldresamarbeid	5
Avdekking	6
Tiltak ved krenkelser.....	7
Aktivitetsskjema	8

Innledning.

Handlingsplanen skal sikre at alle barnehager i Sør-Odal arbeider systematisk med å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og annen krenkende adferd- jamfør intensjonene i §§ 41, 42 og 43 i barnehageloven, som trådte i kraft 1.1.21.

Ifølge FNs barnekonvensjon har alle barn rett til utvikling, medvirkning, ikke-diskriminering, omsorg, beskyttelse og selvrealisering.

«Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre» (rammeplan for barnehagen, Udir 2017, s. 23).

Strategiske mål i Sør-Odal kommunes temaplan for oppvekst, 2019 – 2029:

«Barnehagene i Sør-Odal skal bidra til at barna utvikler et godt selvbilde, sosial kompetanse og faglige forutsetninger for skole og utdanning»

Målbilde 2030: «Alle barnehagebarn i Sør-Odal blir sett og opplever glede over mestring basert på egne forutsetninger, og gjennom individuell oppfølging».

Handlingsplanen løfter også fram foreldrenes ansvar da barna inngår i sosiale arenaer i og utenfor barnehagen, og foreldrene er barnets viktigste støttespillere.

Planen gir føringer som barnehagene i Sør-Odal må ivareta gjennom sitt pedagogiske arbeid i den enkelte barnehage. Barnehagen og de ansatte har aktivitetsplikt dersom de opplever at det er barn som ikke har det trygt og godt. Denne planen legger føringer på hvordan barnehagene skal ivareta sin aktivitetsplikt.

Å sikre alle barn et trygt og godt barnehagemiljø fritt for krenkelser er et lovpålagt ansvar som alle ansatte har plikt til å følge opp.

Et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

I Sør-Odal kommune jobber vi systematisk med barnas lekekompetanse, sosiale utvikling, språkforståelse og utvikling av vennskap. Barnehagens planer og rutiner skal sikre at alle barn opplever at de har et trygt og godt barnehagemiljø.

For barn er trivsel i barnehagen forbundet med trygghet, forutsigbarhet og det å ha noen å leke med. Det er viktig at alle barn opplever seg som en del av fellesskapet ved at de omtales positivt i andres påhør. Her må alle ansatte og alle foreldre opptre som gode rollemodeller.

I barnehagelovens kap.8 brukes betegnelsen krenkelser som en samlebetegnelse for utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering. Det er viktig at barnehagens personalet jevnlig drøfter sammen og skaper seg en forståelse for de ulike begrepene. Mange begreper har ulike definisjoner og det finnes ingen fasit på hva som er en riktig oppfattelse.

En ofte brukt definisjon på mobbing er denne:

«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra de voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til fellesskapet»

Den er hentet fra forskningsrapporten: *Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen* (Lund m/fl. 2015)

Det er barnets egen subjektive opplevelse som skal legges til grunn når man skal ta stilling til om et barn har et trygt og godt barnehagemiljø.

Forebygging av krenkelser

Vennskap, relasjoner og lekekompetanse er fokusområder for barnehagene i Sør-Odal, og virker forebyggende mot krenkelser. At barn utvikler gode vennskaps- og lekerelasjoner i barnehagen er viktig, og de voksne rundt barnet må være seg bevisst de rollemodellene de faktisk er og etablere gode rutiner for å raskt fange opp om et barn blir utsatt for krenkelser.

Barnehageloven §41 sier: Nulltoleranse og forebyggende arbeid:

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn utsettes for slike krenkelser. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

I relasjon med barn er det **alltid** den voksne som er den ansvarlige. Det er de ansattes ansvar å fremme et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Tilstedeværende voksne er viktig for barns utvikling av sosial kompetanse, gode samhandlingsmønstre og kommunikasjon. Barnehagen skal aktivt forebygge krenkelser ved å jobbe med barnas lekekompetanse, relasjonskompetanse og danning. Her skal de voksne støtte barnets utvikling og være barnets medspiller.

Barnehageloven §42 sier: Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Ansatte må sørge for at alle barn omtales positivt, og være bevisst på at det språket som brukes om barn er med på å definere andres oppfattelse av barnet.

Det er viktig at de ansatte går inn for å **forstå** barnets atferd og hvorfor det handler som det gjør. Verktøyet; Pedagogisk Analyse brukes for å finne hvilke faktorer som opprettholder atferden og

hvilke tiltak som må settes inn for å endre denne. Barnehagen skal skape et miljø med autoritative voksne (Jfr. Trygghetssirkelen/Cos) Det gir barna trygghet og forutsigbarhet.

Det betyr at barnet vil:

- Utvikle god lek- og relasjonskompetanse.
- Føle seg betydningsfull for andre og ha venner.
- Få støtte og veiledning fra voksne etter behov.

Kjennetegn på god praksis:

- Lek prioriteres høyt gjennom en tydelig pedagogisk praksis.
- Foreldre og ansatte har en felles forståelse og tilnærming til vennskap og lek.
- Ansatte støtter barnas relasjoner og bidrar til positiv utvikling av leken.
- Ansatte praktiserer anerkjennende kommunikasjon i samspill med barna og voksne.
- Sensitive ansatte som er oppmerksomme på barna, som legger merke til og tolker barnas signaler om behov for støtte og veiledning. Sensitive ansatte kjenner barna, er nær barna, lytter og svarer på barns henvendelser, både verbale og non-verbale.

Når voksne krenker barn – Skjerpet aktivitetsplikt.

Barnehageloven §43 sier: Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn:

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Voksne kan krenke barn gjennom sin væremåte. Kollegaer kan være vitner til slike væremåter eller handlinger, og har da plikt til å melde fra til barnehagens styrer. Det er avgjørende å skape en god tilbakemeldingskultur i barnehagen. Alle voksne i barnehagen er ansvarlig for at hensynet til barnets beste blir tatt på alvor.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at krenkelser ikke får utvikle seg i barnehagen. Det er viktig å samarbeide med foreldre i arbeidet med holdninger og verdier. Det forventes at foreldre vil samarbeide med barnehagen om å sikre et trygt og godt barnehagemiljø. Foreldre må derfor involveres i hvordan barnehagen jobber med barn og relasjoner og snakke om temaet i foreldresamtaler og foreldremøter. Dette innebærer også at foreldre blir informert om barnehagens handlingsplan for å sikre et trygt og godt barnehagemiljø. Det å bli sett, møtt, anerkjent og respektert, innebærer gjensidig forpliktelse mellom barnehage og hjem. Alle barn og foreldre skal oppleve å bli tatt på alvor av personalet. Hvis foreldre kommer med en bekymring om at et barn blir utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal de bli tatt på alvor.

Foreldre bidrar til forebyggende arbeid ved å:

- hilse på, snakke med alle barn, invitere barn med hjem, og legge til rette for nye vennskap
- snakke positivt om andre barn, foreldre, personalet og barnehagen
- melde fra til barnehagen, dersom det oppdages ulike krenkelser blant barna
- gi tilbakemeldinger på barnets trivsel og opplevelser
- følge opp informasjon og ha et tett samarbeid med barnehagen

Dette betyr for barnet:

- Gjenkjennbare og felles tiltak i barnehage og privat.
- Alle omsorgspersoner støtter opp og tar barnet på alvor.

Kjennetegn på god praksis:

- Grunnleggende tillitsforhold mellom foreldre og personalet gir mulighet for god dialog.
- Foreldre og personalet opplever at det er lav terskel for å kunne ta en prat dersom barnehagemiljøet ikke oppleves trygt og godt. I slike saker involveres foresatte tidlig. Slik at de er en aktiv del i arbeidet.

Andre samarbeidspartnere

Noen ganger er det slik at barnehagen og hjemmet trenger ekstra støtte i sitt arbeid med å sikre et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehagen har derfor flere viktige samarbeidspartnere i hverdagen, som for eksempel PPT og helsestasjonen.

Avdekking

At et barn er utsatt for krenkelser kan være vanskelig å oppdage. Personalet må ha felles forståelse for hva krenkende atferd innebærer. Det er viktig å være observant på endringer av barns atferd, det kan være tegn på at noe er galt. Et tett samarbeid mellom barnehage og hjem gjør det lettere å fange opp endringer i barns atferd.

Følgende punkt er viktig for å sikre et trygt og godt barnehagemiljø:

- Personalet må være «tett på» barna i lek og aktiviteter
- Personalet observerer og kartlegger samspill mellom barna og mellom voksne og barn.
- Personalet er til stede, leker og snakker med barna om hvordan de har det og er oppmerksomme på endringer i barns atferd.
- Personalet gjennomfører barnesamtaler med fokus på barnas trivsel – en til en eller i gruppe.
- Pedagogisk leder gjennomfører foreldresamtaler der barns trivsel, atferd og vennskap tas opp.

Dette betyr for barnet:

- Barnet defineres ikke ut fra sin adferd
- Barnet opplever seg sett og forstått.
- Barnets kommunikasjon tas på alvor
- Barnet får hjelp til selvregulering og inkludering

Kjennetegn på god praksis:

- Alle barn opplever anerkjennende tilbakemelding på adferden sin.
- Ansatte sier ifra om de ser ulike former for krenkelser fra andre voksne eller barn.
- Det jobbes aktivt med sosiale systemer og inkludering.
- De voksne tar ansvar for barn som ikke trives.

Tiltak ved krenkelser

Tydeliggjøring av aktivitetsplikten

FØLGE MED FANGE OPP	Å ha gode rutiner for kartlegging og observasjon er en sentral del av det forebyggende arbeidet. - Observasjoner – fange opp negative atferdsmønstre og krenkelser – Foreldresamtaler – tett samarbeid med foreldre - Barnesamtaler – jevnlig, og etter behov – Trivselsundersøkelse – Kartlegging av relasjoner mellom voksne og barn og mellom barna hvert semester – Rette særskilt oppmerksomhet mot de sårbare barna
GRIPE INN HÅNDBTERE MELDE FRA	Den ansatte skal gripe inn og stoppe atferden/krenkelsen med en gang, og snarest mulig undersøke saken. Barnehagedelelsen skal varsles ved mistanke om krenkelser. All former for krenkelser og utestenging må tas fatt i så fort de oppdages. Foresatte informeres, og egnede tiltak settes i verk snarest mulig. Det utarbeides en skriftlig plan for arbeidet ut fra mal
Styrer har plikt til å varsle barnehageeier ved alvorlige hendelser/krenkelser	

UNDERSØKE	Saken skal undersøkes gjennom samtaler og dialog med barn, observasjoner, dialog med foreldre
TILTAK	Tiltak som logg, styrket tilsyn, dialog med alle involverte foreldre, mm. Tiltak settes inn, følges opp og evalueres kontinuerlig. Dette skal dokumenteres skriftlig gjennom en aktivitetsplan.

Aktivitetsplan

Barnehageloven §42

Barnets navn:	Barnehage:	Kommune:
---------------	------------	----------

Født	Avdeling	Aktivitetsplan oppstart og varighet	Aktivitetsplan oppdatert
------	----------	-------------------------------------	--------------------------

PROBLEMBESKRIVELSE Hva har den som melder fra sagt? Hva sier foreldrene? Hva har ansatte observert?					
BARNETS EGEN OPPLEVELSE AV SITUASJONEN Barnekonvensjonen artikkel 12 og barnehagelovens § 3: Barnets rett til å bli hørt.					
BARNEHAGENS VURDERING AV MELDINGEN Hva er barnehagen allerede kjent med? Hva har barnehagen allerede iverksatt? Hvilke konklusjoner kan dere trekke av undersøkelsen barnehagen har gjort på bakgrunn av meldingen?					
HOVEDMÅL Hovedmålet skal beskrive den ønskede situasjonen.					
DELMÅL Lag en oversikt over alle delmålene på de forskjellige nivåer. Kopier hele den blanke delmålslinjen og lim inn flere rader ved behov.					
Delmål Ta utgangspunkt i nøkkelord i problembeskrivelsen.	Hva skal tiltaket løse Skriv inn den aktuelle problemstillingen som skal løses ved hjelp av tiltaket.	Tiltak/aktivitet Sett inn forskningsbaserte tiltak. Eksempler finnes på Udir.no	Ansvarlig Konkret hvem som er ansvarlig	Tidsperspektiv Tidfeste uke, måned eller dato	Evaluering Hvem evaluerer når? Hvordan skal det evalueres?
Tiltak rettet mot enkeltbarn	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering
Tiltak rettet mot en barnegruppe	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering
Tiltak på systemnivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering
Helserettebete tiltak Brukes bare når foreldre samtykker	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering
BARNEKONVENSJONEN ARTIKKEL 12: BARNETS RETT TIL Å BLI HØRT Her beskrives hvordan barnet/barna har blitt hørt i den aktuelle saken.					
BARNEKONVENSJONEN ARTIKKEL 3: BARNETS BESTE Her beskrives hvordan barnehagen har vurdert barnets/barnas beste i den aktuelle saken.					

UNDERSKRIFTER	
Sted og dato	
Underskrift foreldre (ikke påkrevet)	Underskrift styrer

Sør-Odal kommune
Øgardsvegen 2
2100 Skarnes
Tlf: 62 96 80 00
<http://www.sor-odal.kommune.no/>